

Izbaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredništvo in upravljalni prostori: 2637 E. Lawrence av.
Office of publication: 2637 E. Lawrence av. Telephone: Lawrence 4636.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIII. Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 10. junija (June 10th) 1920. Subscription \$4.00 STEV.—NUMBER 136.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

LOKALNI OBLAST- VENIKI V MEDSE- BOJNEM PREPIRU.

SERIF JE VRGEL ŽUPANA SKOZI VRATA.

Prepir je nastal zaradi očitkov, kje bolj bujno cvete življenje v ljudskih nižinah: v Jolietu ali Lockportu?

Joliet, Ill. — Šerif James Newkirk je vrgel iz sodnijske palače Patrika A. Gleasona, župana v Lockportu. Seveda se je to zgodilo po kratkem in ostrem prepiru. V prejšnjem tednu je šerif namignil, če župan Gleason in mestni uradniki ne počistijo Lockport, da pošlje svoje deputije, ki izvrše to delo. To je izvedel župan Gleason in odločil se je, da osebno obračuna s šerifom. S sabo je vzel časnikarskega poročevalca, da prisostvuje pri predstavi, da tako kirša javnost izve, kaj se je zgodilo.

"Ali ste vi rekli tole?" je dejal župan, ko je vstopil v šerifovo pisarno, pri tem je pa izvelkel iz žepa časnik in pokazal na članek, ki se peča z razmerami v Lockportu.

"Da," je odgovoril šerif, "kaj pa je napačnega v tem?"

"To je laž," je hitro odgovoril župan in po kratkem molku je nadaljeval: "V Lockportu ni igralnic za denar, nepostavnih prodajalcev opojnih pijač, kar vi ne morete reči o Jolietu. Nekaj vaš deputij mi je povedal, da je igralnica za denar odprta en blok proč od sodnijske palače. Obdržite svoje deputije tukaj in ne pošljite jih v Lockport, kajti jaz jih spodim iz njega."

Šerif je odgovoril, da bo vseeno poslal svoje deputije, župan je odgovorjal, glasovi so narasli in postali močni, tako da so prišli poslušati uslužbeni iz tretjega nadstropja, kaj se godi.

Nenkrat je pa šerif pograbil župana in ga porinil skozi vrata. S tem činom je bila predstava končana, kajti šerif se ni mogel pripraviti sam s sabo, ampak je le dodal, ko je bil župan že zunaj, da po svoje svoje deputije v Lockport, če se razmere ne spremenijo, da izvrše svoje delo.

SILEN VIHAR JE ZADEL ME- STO V MINNESOTI.

Dve osebi ubiti, vlak vržen s tira. St. Paul, Minn. — Mestec Foxholme, Minn., ki se nahaja blizu severnodakotske meje, je zadet tako silen vihar, da je v razvalinah. Vsa poslopja v mestecu so zrušena. Vihar je vrgel štiri vozove osebnega vlaka štev. 156 s tira blizu Foxholma.

Pri Gardnerju je vihar vrgel več voz tovornega vlaka raz tir. Dva železničarja sta zadobila zelo resne poškodbe.

V mestu sta bili dve osebi ubiti in več pa ranjenih.

Ko je prihrumel vihar in pričelo živžigati in pokati v zraku, hise in poslopja pa leteti na kup, so ljudje bežali prestrašeni na vse strani. Bliski, ki osvetljevali temno nebo, so pa povečevali grozo, ki se je pričela prebivalcev. Vihar je pridrvel iz Severne Dakote.

ZENITEV NA UKAZ!

New Orleans, La. — Legislaturni poslanec F. O. Bolgiano je v državni legislaturi predložil predlogo, da se morajo vsi moški, ki so dosegli starost pet in dvajset let in prebivajo v tej državi, poročiti v tridesetih dneh, ko je ta predloga postala postava. Kdor se ne ravnava po postavi, se kaznuje s denarno globo od tisoč do tri tisoč dolarjev, ali pa z zaporom od pet do deset let.

Če postava velja tudi za menice, ki so objavili "deviske" življenje, pa še ni znano in je treba počakati, da pride več detajlov o tej predlogi na dan, ki sodi v norišnico in ne v zbornico.

O. BOGOVI! ČITAJTE, BRATJE, TOLE VEST! SAMO ČI- TAJTE!

New Orleans, La. — Poslanec F. O. Bolgiano je 8. junija predložil v državni legislaturi zakonsko predlogo, ki določa, da se morajo vsi samski moški v državi, ki so prekoračili 25. leto starosti, očitni v tridesetih dneh od datuma, ko postane predloga zakon. Kdor tega ne stori, mora biti kaznovan z globo \$1000 do \$3000 ali z zaporom od pet do deset let.

EBERTOVA KOALICI- JA JE PORAZENA.

Večinski socialisti, demokrati in klerikalci v Nemčiji izgubili mnogo mandatov.

LEVICA IN DESNICA STA PRIDOBILI.

Berlin, 9. jun. — Nepopolna poročila o izidu nedeljskih volitev v 350. poslanskih okrožjih kažejo, da so večinski socialisti, demokrati in centristi (klerikalci), ki so do zdaj tvorili vladni koalicijski blok, izgubili več kot polovico mandatov; kolikor je do zdaj znano, je izvoljenih 156 poslancev stare koalicije, dočim imajo neodvisni socialisti in stranke desnice 296 poslancev po zadnjih poročilih. Razuntega je izvoljenih 47 "razpršenih" poslancev.

Poslanci, ki so izvoljeni po dosedanjih nepopolnih poročilih, se dele po strankah takole:

Stara koalicija: 86 večinskih socialistov, izgubili so 74 mandatov; 43 centristov (klerikalcev), izgubili so 45 mandatov; 27 demokratov, izgubili so 50 mandatov.

Levica: 37 neodvisnih socialistov, pridobili so 33 mandatov; 11 spartakovec ali komunistov, ki prej niso imeli nobenega mandata.

Reakcionarna desnica: 42 monarhistov (ljudska stranka), pridobili so 19 mandatov; 41 narodnjakov, pridobili so sedem mandatov. Manjše stranke (raztreseni) imajo 47 poslancev.

Pouluradna Hoffmanova časnikarska agencija javlja iz Monakova, da je bilo na vsem Bavarskem izvoljenih — kolikor je do zdaj znano — 12 poslancev nemške ljudske stranke, pet socialistnih demokratov, štirje neodvisni socialisti, dva demokrata, dva poslancev kmetske stranke in dva takozvane stranke srednjega stanu. Komunisti so dobili 46.000 glasov.

Voditelji koalicije upajo, da jim končni rezultat prinese majhno večino, toda upanje je zelo slabo. Časopisje jadikuje, da so volitve prinesle kaos v bodočem parlamentu; čigar posledice bodo katastrofalne. "Allgemeine Zeitung" prerokuje nove volitve v kratkem času.

Berlin, 9. jun. — Po najnovejših poročilih bodo imeli večinski socialisti v novem nemškem parlamentu 110 poslancev, neodvisni socialisti 80, centristi (klerikalci) 67, nacionalci 65, ljudska stranka (monarhisti) 61, demokratje 45, krščanski federalisti 21.

V novem parlamentu bo 447 poslancev brez mandatov, ki odpadajo na plebiscitne pokrajine, kjer se volitve niso vršile. Po gornjem poročilu bo imela stara koalicija 222 poslancev, opozicija z neodvisnimi socialisti vred pa 228.

Ebert je poveril bivšemu ministrskemu predsedniku Muellerju sestavo nove vlade in Mueller je sprejel nalogo. Mueller bo poskušal dobiti neodvisne socialiste v koalicijo narkar bi ostala opozicija v veliki manjšini. Veliko vprašanje pa je, če bodo hoteli neodvisni socialisti stopiti v vlado.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in hladno. Zapadni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24 urah: najvišja 85, najnižja 63. Solnce izide ob 4:14, zaide ob 7:24.

BLEBETANJE VO- DITELJEV REPUBLI- KANSKE STRANKE.

S FRAZAMI HOČEJO ZAVESTI LJUDSTVO.

Za delavstvo se drobtin ni v teh govorancah.

Chicago, Ill. — Konvencija republikanske stranke je pričela s pompom, kakršni je v navadi pri prireditvah profesionalnih političarjev starih strank, da tako odvrnejo pozornost ljudstva od resnih in za ljudstvo izredno važnih stvari.

Otvoritveni govor je imel senator Lodge. Njegov govor se je sukal okoli lige narodov, mirovne pogodbe in biznisa. V tem govoru ni drobtine za delavce, ne besede, kako si republikanska stranka predstavlja rekonstruktivno delo po vojni, ampak alfa in omega njegovega govora sta liga narodov in mirovna pogodba, pridržki k mirovni pogodbi in jasna izjava, da je republikanska stranka proti nacionalizaciji železnice. Njegov zagovor privatnega lastništva železnice je tako duševno reven, da ga lahko pobije deček, ki je dovršil ljudsko šolo, ker niso v njem drugega kot votle fraze.

Lodgev otvoritveni govor dokazuje, kaj je želja voditeljev republikanske stranke in da hoče z zavlečenjem mirovne pogodbe in lige narodov v volilno kampanjo odvrti pozornost ameriškega ljudstva od zelo važnih gospodarskih vprašanj za ljudstvo.

Komedija z mirovno pogodbo in ligo narodov gre prav gladko od rok. Vse se vrši kot na gledališkem odru. Nekateri govorniki so za sprejem mirovne pogodbe s pridržki, Johnson, ki želi postati predsedniški kandidat, pa grozi, da ustanovi tretjo stranko, če se konvencija izreče za mirovno pogodbo, ker je on nasprotnik vsake mirovne pogodbe, ki je bila sprejeta v Versaillesu, pa naj je bila sprejeta s pridržki ali pa brez njih.

Lodge je v svojem govoru zašel v protislovja, ki so neizogibna pri vsakem govorniku, katerega govor nima za podlago resnih argumentov, ampak je dolga nit nanizanih fraz. Tako je na pr. na nekem mestu dejal: "Mr. Wilson in njegova dinastija, njegovi dediči in oporniki, sploh vsakdo, ki je pripogolnil koleno in je služil njegovemu namenu, mora biti splošen od kontrole, od vsakega vplivanja na vlado Združenih držav."

Na nekem drugem mestu je pa Lodge rekel o predsedniku, ker je najbrž že pozabil, kaj je preje dejal o njemu: "Demokracija prosti trgovce socialistične naderdnosti." Take primere, ki so bila druga z drugo v protislovju, so predsedale tudi delegatom, tako da je zabučal po dvoranah poglavitni smeh, ko je izgovoril zadnji "slager."

Na konvenciji je delegat tudi F. H. La Guardia, bivši kongresnik iz New Yorka, ki skuša v kalnem ribarstvu v interesu italijanskega imperijalizma. La Guardia je poznana Jugoslovanom kot zagovornik italijanskega imperijalizma od časa, ko je bila deputacija J. R. Z. zaslišana pred senatnim odsekom. La Guardia je takrat vodil italijansko deputacijo, ki je zahtevala, da se jugoslovanske pokrajine vključijo v Italijo. Znano je, da Združene države po sedanjih svojih zastopnikih odločno stojijo na stališču, da Reka pripade Jugoslovanom. Imperijalistična Italija pa zahteva zase tudi Reko. La Guardia pa želi Jugoslovanje oropati ameriške moralne opore, za to zahteva, da se republikanska stranka izreče, da se je jadransko vprašanje reši brez podpore iz Amerike. Posebno se je pa zaletel v predsednika Wilsona zaradi njegovega stališča, ki ga je zavzel v sporu zaradi Reke. Vprav LaGuardijeva zahteva pa govori jasno, zakaj italijanski

SHAW PRIKAŽUJE ČLO- VEKA ČEZ 20,000 LET.

London. — Glasoviti dramatik George Bernard Shaw je spisal trilogijo iger, ki predstavljajo življenje človeka v začetku, sedanosti in v bodočnosti 20,000 let od danes, ko je Shawov človek že nemarjot. V tej dobi je človek že ob rojstvu bolj duševno razvit, kot je danes na vrhuncu svoje narastlosti. Angleška javnost napeto pričakuje predstave te trilogije.

ZADNJI ZALETI ONE- MOGLIH POLJAKOV.

Poljske čete se zastonj zaganjajo ob sid sovjetske armade.

ARMENIJA JE SKLENILA PO- GODBO Z RUSIJO.

London, 9. jun. — Sinoči so uradno poročali iz Moskve, da so bili v zadnjih osemindesetih urah odbiti vsi poljski protinapadi južno in severno od Kijeva. Poročilo se glasi:

"V okrožju Bobrinska smo pognali sovražnika s točke sedem milj od omenjenega mesta vzhodno od Berezine. V okolici Kijeva na levi strani Dnjepra so se razblinili vsi poljski protinapadi. Z enakim uspehom so rdeče čete vrgle Poljake nazaj pri Gajsinu (130 milj južozapadno od Kijeva)."

Varsava, Poljska, 9. jun. — Uradno poročilo poljskega generalnega štaba se glasi, da so boljše vrgli na fronto novo divizijo pehote in 16.000 konjenikov z namenom, da zdrobe poljsko erto med Dnjeprom in Dnjestrom. Napadi se bili odbiti. Pri napadu na Gluboko v pondeljek so Poljaki ujeli 800 mož. Med Dvino in Berezino so Rusi v "stanju panike".

Carigrad, 8. jun. — Armenski listi v Tiflisu poročajo, da so armenski delegatje v Moskvi podpisali sporazum med Armenijo in sovjetsko Rusijo dne 21. maja. Druga vest pravi, da so armenske narodne čete še vedno v boju z boljševiki.

Paris, 9. jun. — Iz Carigrada javljajo, da so turški vstaki zopet porazili sultanove čete in prodrli do postojanke, ki se nahaja le pet milj od Izmidia.

NOV DAVEK ZA TOČENJE NE- OPOJNIM PIJAČ.

Chicago, Ill. — Bivši saluni še niso vsi zaprli svojih vrat, ampak zdaj točijo v njih neopojne pijače in prodajajo smodke. Preje so saluni plačevali za oblastveno dovoljenje na leto tisoč dolarjev, zdaj pa nameravajo tem salunom, ki ne smejo točiti opojnih pijač, uveljaviti dve sto dolarjev davka na leto. Preje je bilo v mestu 5.100 salunov, zdaj se je število salunov skrčilo na 4.000, ker je stopila prohibicija v veljavo. Številni salunov se najbrž zniža na tri tisoč, ko bo treba plačati dve sto dolarjev za oblastveno dovoljenje. Mesto bo dobilo do šest sto tisoč dolarjev na leto od teh salunov.

Obdavčiti nameravajo tudi kavarne, plesne dvorane. Za plesno dovoljenje bo treba plačati od dveh do deset dolarjev, visokost pristojbine se bo uravnavala po velikosti dvorane. Če se bo plesalo po polnoči v dvorani, se pristojbine povisajo za pet in dvajset odstotkov.

Mestni oče Čermak je predlagal, da plača vsako gledališče, ki zahteva več kot \$3.50 vstopnine, še posebej pet dolarjev.

NEVAREN SKOK IZ LETALA.

San Antonio, Tex. — Lajtnant John P. Wilson je skočil iz letala s potrebnim pripravom, ko se je letalo nahajalo 10.800 čevljev od tal. Skok je popolnoma posrečil, kajti Wilson ni zadobil pri skoku najmanjše poškodbe.

diplomatske zavlačujoče rešitve jadranskega vprašanja.

Proč z vlado profesijonalnih pretepačev.

To zahtevajo rudarji v zapadni Virginiji. Za pomoč so se obrnili na predsednika Zdr. Držav, ker postoji nevarnost civilne vojne. — Rudniške družbe imajo na stotine težko oboroženih pretepačev, ki terorizirajo okraj.

Washington, D. C. — "Virginska državna delavska federacija," organizacija rudarjev in "Ameriška unija za civilno svobodščino" so apelirale na predsednika Wilsona, da posreduje v Zapadni Virginiji, ker postoji nevarnost, da najete privatne armade rudniških kompanij povzročijo civilno vojno v južnih in zapadnih okrajih Zapadne Virginije.

Apel je bil pisan in izročil ga je John L. Spivak, ki je pričel kot zastopnik teh organizacij v doline Guyan v Washingtonu, v kateri privatne armade rudniških kompanij uganjajo največji teror, ki je dosegel svoj vrhunc v tem, da je bilo v Matewanu ubitih dvajset oseb, med njimi tudi župan tega mesta, ki je hotel napraviti red in mir.

Spivak pravi v svojem pismu na predsednika, da so mu organizacije naložile, da dobi razumljiv odgovor na vprašanje, če so v ustavi zajamčene pravice tudi voljavne za državljane v Zapadni Virginiji.

Predu je Spivak predložil fakte predsedniku, se je obrnil na Jackson H. Ralstona, odvetalnika "Ameriške delavske federacije" za svet, če ima predsednik po ustavi moč, da nastopi v obrambo v ustavi zajamčenih pravic, če so bile te pravice kršene v omenjeni državi.

Ralston je odgovoril: "Ni le njegova pravica, ampak je njegova dolžnost, da pošlje vojaške čete v kraje, v katerih so se pojavili nemiri, da so te čete pripravljene za akcijo, če nastane zanjo potreba."

Spivakovo pismo je bilo poslano predsedniku kot odgovor na zahtevo tajnika Tumultyja, da se izroči sumarično poročilo o razmerah v Zapadni Virginiji. Povedal je predsedniku, da so se zaim trudili, da se governer John J. Cornwell ravnava po prisihi, ki jo je položil, da bo varoval v ustavi Združenih držav zajamčene pravice. Opozoril je tudi predsednika, da so opomnili justičnega tajnika Palmerja na razmere v Zapadni Virginiji, toda uspeha ni bilo.

Spivak pravi, podajajoč informacije predsedniku Wilsonu, da je v Loganu, sedežu okraja Logan, na stotine težko oboroženih privatnih najemnikov, okoli 20 do 25 strojnih pušk, 6.000 pušk in dva železniška voza nabojev, da se vzdržuje teror. Dalje izjavlja Spivak, da je vzkladiščenih v sodnijski palači od 1.500 do 2.000 galon žganja in opojne pijače se prodajajo odprto.

Spivakovo pismo pravi, da so razmere v nekaterih krajih Zapadne Virginije, posebno v Loganu, Mugu, Mercerju in McDowellu, take, da se približujejo ponaši ali tlaki. Zdal so pa te razmere postale tako neznesne, da je treba, da posreduje predsednik ali kongres, ker se državni uradniki ne brigajo za odpravo tega stanja in ker postoji nevarnost, da pride do odprtega boja.

Spivakovo pismo nakitava fakt za faktom, tako da so razgaljena vsa grozodejstva, ki jih uganjajo privatni najemniki, ki so jih najele rudniške kompanije, da s silo preprečijo organiziranje rudarjev.

TOVARNE V ST. LOUISU SO ZNIŽALE CENE ČEVLIJEM.

St. Louis, Mo. — Trije veliki tovarnarji, ki izdelujejo čevlje, so uaznanili, da so v prodaji na debelo znižali cene pri paru čevljev od pet in dvajset centov do dveh dolarjev.

VELIKI POLITIČNI CIRKUS V CHICAGO.

Republikanski konvencijski preobračajo kozolet in konglarjo, da je veselje.

TRESEJO SE GORE, A RODILA SE BO STERICA.

Chicago, Ill. — Veliki cirkus je odprt. Igre so v teku. Lokalno dnevno časopisje posveti po deset strani samo temu cirkusu; vse drugo je v ozadju. Drugih novic sploh ni. Vsak list ima svojega izvoljenca, ki je najboljši človek na svetu in Amerika se bo "šur in šur" podrla, če ne bo dotičnik nominiran in izvoljen za prezidenta.

Stari "strie" Cannon iz Danville, Ill., ki je že trideset let na vsaki republikanski konvenciji, je sam rekel, da je konvencija cirkus, ki je podoben vsem drugim cirkusom. Ako vidi enega, si videl vse. Klown je podoben klownu, šongler šonglerju in oni, ki skačejo skozi obroče in preobračajo kozolet, se morda razlikujejo le po kostumih.

Cirkus je bil odprt v torek ob enajstih predpoldne. Otvorili so ga v molitvi. To se spodobi in zelo se poda predstavam. Gledalen sezi, kot da se nahaja v velikanskem muzeju, ki je poln predpoptnih kret. Pa pride magik in se dotakne krat a palčico. Krste se odpro in dvignejo se mumijske in spregovore s poljoim glasom, kakor so pele pred pettisoč leti. Hail!

Deklamatorji, ki so že v januarju popisali 30.000 pol papirja v predpoptnih frazami in se jih naučili na pamet, nastopajo. Besede, besede, besede... Kakor listja in trava jih je... Same besede, ki ostanejo besede...

Med besedami so imena: Washington, Lincoln, Roosevelt... Imena so potrebna, da je kaj aplavza. Ime Wilson! Aplavs preneha kot na komando in se spreminja v — sasa! sasa!... Imenitna scena! — Reporterji pišejo šačke, da se kar lomijo svinčniki. Najbolj pridni, delavni ljudje v cirkusu so reporterji in fotografi — poleg prodajalcev smotk, sladkih orečkov in gumija za žvečenje.

Predstava je končana ob polu dveh. Tri ure je dovolj, če preveč. (Ako bi delegatje S. N. P. J. sbravali samo tri ure dnevno na konvenciji, bi bili vsi izključeni zaradi kolosalnega koritarstva — ampak oprostite, konvencija jednote ni cirkus republikanske ali demokratske stranke, zato je ta primera zelo neumestna.)

Poleg glavne predstave so še postranske vrtoglavnne igre. Zadnji teden je bilo svečano razglašeno in tiskano, da so delegatje iz države nevernih Tomažev (Missouri) izbačeni s konvencije, ker so se pustili namazati s Lowdenovim "kmirom". Vojraj so pa bili namazani delegatje sprejeti nazaj z vsemi pravilami a svečano opravilbo, da okrožja morajo imeti zastopnike, pa naj bodo taki ali taki. Amen.

Drugi zanimivi triki, ki so bili odigrani pri glavni predstavi, so bili: Glavni šongler je predstavil bosednega jahača, ki je obratno predstavil drugega, ta pa tretjega in tretji četrtga. V Kolizeju je bila panika. Drugi jahač je porabil 90 minut časa za skoke v besedah, ki bi se dale povedati v petih minutah in pomenijo toliko, kar lahko izrečeš v štirih sekundah: (Dalje na drugi strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis na ročno.

Naročniki: Zedinjene države (liven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.00 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inostranstvo \$7.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.00, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v sklopanju n. pr. (maja 31—1920) poleg zloga imena in naslova pomeni, da vam je s tem časovno potrdilo naročnikom Prosveta je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ČRNEGA BIKA "ZAJFAJO" IN MISLIJO, DA POSTANE BEL.

Drug za drugim se oglašajo klerikalni slovenski listi v Ameriki in skušajo oprati svoje črne bratce zločina, ki so ga povzročili na Zaloški cesti v Ljubljani dne 24. aprila, ali na sv. Jurija dan zjutraj, če se izrazimo v jeziku klerikalcev.

Za vsako ceno hočejo odvrniti krivdo od svojih sodnih duš in v starem kraju, da so odgovorne za masaker, pri katerem sta bili umorjeni dve deklici: ena stara pet let, druga pa osem. Toda ta pot se ne izmuzajo, kot so se pri napadu na slovensko ljudstvo v letu 1908 dne 19. septembra zvečer v Ljubljani, dasiravno je bila dognana stvar, da je liberalni župan Hribar prošil za vojaško asistenco, deželni predsednik Švarc, ki ni bil črn le po imenu, ampak tudi v svojem srcu, je pa odredil nemški polk v službo, o katerem je bil prepričan, da zanesljivo strelja na slovensko ljudstvo, dasiravno bi bil lahko odredil slovenski domobranski pešpolk št. 27 ali 17. pešpolk, če je že ljubljanski župan hotel na vsak način imeti vojaško asistenco proti svojemu lastnemu narodu. Takrat so slovenski klerikalci znali zvrniti krivdo na ljubljanskega župana, češ, da je zahteval vojaško pomoč, in na Nemce, ker je streljal nemški pešpolk šte. 27 na ljudstvo, dasiravno ni nihče drug zakrivil krvoprelitja kot slovenski klerikalci. V svojem časopisu so nahujskali ljudstvo, in ko so bile ljudske strasti razpaljene, je pa klerikalni deželni predsednik Švarc poslal vojaštvo, da strelja na ljudstvo. Pri razsodnih ljudeh je bila že takrat dognana stvar, da so slovenski klerikalci odgovorni za septemberako krvoprelitje, le navni ljudje so verjeli klerikalnim bajkam, da so slovenski klerikalci nedolžni pri celi aferi.

Zdaj se hočejo izvleči iz afere ravno na ta način, a ne pojde, ker dokazi leže na dlani, da ni nihče drugi odgovoren za masaker na Zaloški cesti kot slovenski klerikalci.

Skozi mesce so klerikalni listi, najbolj seveda "Slovenec" in "Večerni list", hujskali proti voditeljem socialdemokratske stranke. "Večerni list" je nekoč pisal, ko so Antonu Kristanu razbili shod v Tržicu od klerikalcev zapeljani delavci, ki so se imenovali komuniste: "Tako je prav slovenski delavci, proč od socialdemokratske stranke in njenih voditeljev." To hujskanje slovenskega delavstva proti socialdemokratski stranki so pa lepo prežvekovali slovenski klerikalni lističi v Ameriki, ker so mislili, da s takim premljevanjem ubijejo J. R. Z. Taktika slovenskih klerikalcev v Ameriki se torej prav nič ne loči od taktike njih črnih bratcev onkraj velike luže, pa tudi namen je bil eden. V starem kraju so hoteli za vsako ceno ubiti stranko, o kateri so bili prepričani, da je postala tako močna, da zdrobi njih moč pri prihodnjih volitvah, v Ameriki so pa hoteli uničiti jugoslovansko ljudsko organizacijo, ki je postala moč in dobiva vedno večji vpliv med jugoslovanskim ljudstvom.

Posledice klerikalnega hujskanja so se pokazale v polni meri. Prosveta je večkrat poudarila, da so poleg zapeljanih delavcev med slovenskimi komunisti tudi ljudje, ki so bili še prejšnji dan strastni privrženci slovenskih klerikalcev, da slovensko klerikalno časopisje hujsaka, naj delavstvo zapusti socialdemokratsko stranko in se pridruži "komunistom". Da je Prosveta zadela v črno s svojimi vrsticami, dokazuje masaker na Zaloški cesti, za katerega so bili skrbno izdelani slovenski klerikalni načrt, ki pa ni tako izpadel, kot so želeli, za kar gre hvala razsodnosti slovenskega delavstva, ker se ni dalo izvabiti v poulične boje, da bi napravilo tako klerikalnim bestijam veselje, da bi lahko do pasu bredle v človeški krvi.

Zdaj se hočejo klerikalni matadorji oprati zločina, ki so ga izvršili nad slovenskim ljudstvom. Počasi se menda zavedajo velikega zločina, ki so ga izvršili, in občutijo, da prihaja ura, ko jim slovensko ljudstvo obrne hrbet. Laži ne bodo zbrisala hujskanja proti voditeljem slovenske socialne demokracije in socialdemokratskem dnevniku "Napreju", kajti besede, ki so bile tiskane v slovenskih klerikalnih trobilih, se ne dajo utajiti. Slovenski klerikalci so sejali veter, ker so upali, da prinese vihar, po katerem proglašajo klerikalno diktaturo s pomočjo italijanskih bajonetov, ki so bili pripravljene v Logateu. Peklenski načrt za to Judežvo delo je bil do pike izde-

lan, pa se ni obnesel, ker slovensko delavstvo v zadnjem trenutku ni hotelo iti v nastavljeni klerikalni past.

Slovenski klerikalci se zdaj perejo, da postanejo beli kot sneg. Umivajo naj črnega bika kolikor jim drago, črn bik ostane črn, pa če ga "zajfajo" nočindan.

Nedelavci delajo zakone za delavce.

Piše R. F. Pettigrew, bivši zvezni senator iz Južne Dakote.

(Nadaljevanje.)

Vprašal sem zastopnika, ki je govoril z mano, če je že kaj storil v prid predloge pred odsekom in on mi je pripovedoval na dolgo in široko, koliko moledovanja in upiranja je že bilo na odsek, ali vse kaže, da imajo železniške družbe dobre zagovornike med senatorji v odseku za meddržavno trgovino, ki nameravajo položiti predlogo na polico. Končno sem mu obljubil, da vzamem predlogo v svoje roke in storim vse, kar bom mogel, da pride stvar pred senat.

Šel sem pred omenjeni odsek in urgiral senatorje, da naj predložijo predlogo; navedel sem tehtne vzroke, zakaj je potreben takšen zakon. Takoj sem našel na odsek. Woolcott in drugi člani odseka, ki so bili občenem kot odvetniki v službi železniških družb, so ugovarjali, češ da bo dotični zakon dal priliko zakotnim advokatom, da bodo brskali po mesečnih poročilih o železniških nesrečah s namenom, da tožijo železniške družbe za odškodnino. Jaz sem pa odgovoril: "To ni noben vzrok, da zadržujete predlogo. Vaši klijenti so vam ukazali, da ubijete ta zakon, ki nalaga železniškim družbam izdatke za nove varnostne naprave na železnicah. Preprečenje ubijanja na železnicah stane denar in zato se nečesto pokoriti postavim in zato je na ameriških železnicah ubitih vsako leto več potnikov in nameščencev kot vseh drugih državah na svetu. Ako pa hočete na vsak način doseči, da ne bodo mogli advokati izrabljati poročil o nesrečah za odškodnino tožbe, dodajte predlogi nov člen. Advokat je edina oseba, ki lahko vzame podkupnino kot postavno plačo."

To jih je pogrelo. Drugi dan je odsek predložil senatu dotično predlogo ne samo z enim, temveč s petimi dodatki. Vsi dodatki so takšni, da bi bil zakon brez vrednosti, ako ostanjejo. V senatu sem predlagal, da gre stvar na dnevni red in to se je zgodilo. Nato sem razložil v zbornici, da ni zakon nič vreden, ako se sprejmejo dodatki. Bila je dolga in ostra debata in vse je kazalo, da bodo dodatki sprejeti. Tedaj je predsednik odseka predlagal, da se predloga vrne odseku. Po poslovnem redu je tak predlog vaelej sprejet in zagovorniki železniških družb so že bili prepričani, da je predloga odromala na pokopališče.

Bila je prva seja odseka, toda o predlogi ni bilo govora. Drugi dan sem predložil v senatu rezolucijo, da se vzame predloga iz odseka in postavi kot prva točka na dnevni red senata. Nasprotniki zakona so namah prišli z obstrukcijo v svrhu, da izmučijo zborovalce. Tedaj je vstal predsednik odseka in dejal, da poda predlogo, ako jaz umaknem svojo rezolucijo. Udal sem se in naslednji dan je bila predloga zopet v senatu s novimi dodatki, ki so popolnoma spremenili njeni prvotni namen. Dodatki so se glasili, da poročila meddržavni trgovski komisiji o nesrečah na železnicah ne smejo pod nobenim pogojem služiti za tožbo proti železniškim družbam.

Vstal sem in zahteval, da pride predloga nemudoma na dnevni red. Dejal sem, da sem že dvajset let senator in ves ta čas ni kongres sprejel ne enega zakona v prid delavstva, kar je zelo slabo spridevalo za vrhovno zakonodajno delo v Združenih državah. Povedal sem tudi, da mi je znano, zakaj bi železniške družbe rade zavrgle dotično predlogo. Družbe morajo po zakonu skrbeti za varstvo na železnicah, a do takrat še niso nabavile gotovih varstvenih naprav, ker stanejo denar in zato se dogajajo nesreče tako pogosto na železnicah; če pa bo predloga sprejeta, tedaj so železniške družbe pristiljen nabaviti dotične varstvene naprave.

Posrežili se mi je, da so bili poručeni vsi dodatki razun enega, ki je določal, da se mesečna poročila o nezgodah na železnicah

ne smejo izrabiti za tožbe proti družbam. Tega dodatka se nisem mogel otresti. Na predlog predsednika odseka je bila predloga zopet vrnjena odseku in dan pozneje je bila ponovno predložena v senatu z novim dodatkom, ki je imel nadomestiti odlojene spremembe. Na moje prizadevanje je bil zavržen tudi ta dodatek in po dolgem naporu je bila predloga končno sprejeta z omejenim dodatkom, da poročila o nesrečah ne smejo služiti za odškodninske tožbe proti železniškim družbam.

Zasedanje kongresa se je bližalo h koncu in nasprotniki predloge so upali, da zaostane v poslanski zbornici, kjer je morala iti še enkrat na glasovanje zaradi dodatka. Predsednik zbornice je pa bil Henderson iz Iowe brez ene noge, dober mož, katerega sem dobro poznal, da je naklonjen delavcem. Šel sem takoj k njemu in mu pojasnil, kako in kaj. Prosil sem ga, naj ne dovoli, da bi predlogo zakopali v odseku, temveč naj se takoj izvrši glasovanje o dodatku in potem naj se predloga hitro vključi med nove zakone in vrne senatu. Henderson mi je obljubil, da bo to storil. (Konec jutri.)

IZVLEČEK ZAPISNIKA 15. 16. IN 17. SEJE IZVEŠEVALNEGA ODBORA. J. R. Z.

Zadnje čase je prišlo večje število prošanj za razne podpore in posojila iz blaginje J. R. Z., katerim prošnjam pa se ni moglo ugoditi iz razloga, ker je fond namenjen v propagatorne svrhe. Sklene se v principu, da glavni urad reši vse aliene prošnje v tem smislu in jih ne prinaša več na sejo eksekutive.

Iz Rima poslana resolucija črnogorskih izselencev in begunov, po večini raznih generalov bivše črnogorske dinastije, se prečita in shrani v arhivu. Br. Mihailovič prečita pismo, katero je prejel od Mihailo Iliča, člana republikanske demokratske stranke v Beogradu, ki poroča, da dobi J. R. Z. 185 delnic glasila stranke, dnevnika "Republike", ki izhaja v Beogradu. To poročilo se vzame na znanje.

Poslovodja Skubie poroča, da je glavni urad aranžiral konferenco v Lawrence, Pa. Detroitu, Mich. in Clevelandu, Ohio. Na te konference okrožnih organizacij je šel oz. bo šel br. Kristan. Po vsaki konferenci se vrši tudi javen shod. Konference v Lawrence in Detroitu so se že vršile s povoljnimi uspehi. Konferenca in shod v Clevelandu pa se vrši v soboto in nedeljo, 12. in 13. junija.

Sprejme se resignacija nadzornega odbornika Kresiča iz New Yorka radi prevelike zaposlenosti in oddaljenosti od glavnega stana. Glavnemu Uradu pa se naroči, da takoj razpiše volitve za izpraznjeno mesto.

Glavni urad poda finančno poročilo organizacije, poda tudi načrt za bodoče delo, na kar se vname daljša debata. O načrtu samem a se je razpravljalo na dveh sejah. Končni sklep je bil, da organizacija pošlje v domovino svojega zastopnika, ki naj preuči tamošnji politični položaj in poroča na glavni urad. Kdaj gre zastopnik v domovino še ni določeno, kakor tudi ne, kako dolgo naj se muči v domovini. O tem se vrši še ena seja ali se potreba, še več, da se more dati zastopniku nadaljna navodila. Glavnemu uradu se pa naroči, da preskrbi ves potreben material in drugo za odhod zastopnika. Iz Predtrga pri Radovljici smo prejeli več pisem od rojakov, ki jim je požar vničil vse, proseč ameriške rojake za pomoč. Sklene se, da glavni urad priobči dotična pisma v glasilih J. R. Z.

Poslovodja tudi poroča, da je Jugoslovanski Jadran, hrvaški tednik, ki izhaja v San Franciscu, Cal. na prodaj, oz. da se odaja v najem, ker namerava sedanj lastnik, g. F. Akacič, odpotovati v domovino. Jadran je našemu gibanju simpatičen list in zato naj gl. urad piše za nadaljne informacije in odgovor

predložil Hrvaškemu Republikanskemu Udruženju, da o tem nadalje sklepa.

Na predlog br. Lučiča, da si eksekutiva sestavi natančen načrt, potom katerega ji bo mogoče objeti vse jugoslovanske organizacije v Ameriki in domovini za ideje našega programa, se sklene, da vsak član eksekutive, ki ima kak aličen načrt istega predložiti na prihodnji seji.

Poslovodja Skubie poda poročilo o stanju A. J. C. B. itd., ki se vzame na znanje. Pojasni tudi vzroke, zakaj je glavni urad držal prvo pošiljatev in vsi člani so odobravalni previdnost Glavnega urada. Pošiljatev je bila največ zadržana radi železničarskih stank v Ameriki in domovini, in sedaj ko je ta nevarnost odstranjena, bo šla pošiljatev naprej s prvim parnikom, ki odpluje v Trst. Sklenjeno je, da za večjo varnost pošiljatev gre z blagom v domovino tudi zastopnik korporacije, katerega naloga naj bo nadzorovati distribucije blaga, paketov in zabojev, in dobiti vse potrebne komercialne zveze z različni gospodarskimi organizacijami v domovini, ter preučiti dejanski položaj v domovini.

Eksekutiva korporacije naj izbere zastopnika in poskrbi vse potrebno za njegov odhod. Na posebni seji eksekutive je bil izbran br. Zalaznik, ki naj odpotuje iz New Yorka s parnikom Bannona, dne 19. junija.

Poslovodja korporacije predloži eksekutivi načrt za drugo pošiljatev blaga, ki naj bi prišla v domovino na jesen. Načrt je bil sprejet in glavnemu uradu ne naloga, cis se takoj poda na delo z organizacijo in detajli. Frank S. Taudar, gl. taj.

Ameriške vesti.

METEOR JE PADEL NA ZEMLJO.

Kansas City, Kans. — Prek jugozapadnega neba je svignil krasno svetel meteor in je padel blizu Okmulgeea, Okla., na zemljo. Fenomen so videli tudi drugi ljudje v državah Missouri, Kansas, Oklahoma in Arkansas.

Vsa pota, ki vodijo iz Okmulgeea do mesta, na katerem je padel meteor na tla, so bila natlačena z avtomobili in ljudje so mirno čakali, da meteor ugasne.

C. B. Smith, avtoriteta na polju astronomije, je rekel, da je po njegovi sodbi odletel meteor od uničenega planeta, nekje med Jupitrom in Marsom. Profesor je dejal, da je meteor potoval od zapada proti vzhodu.

SENAT V LOUISIANI JE OD RINIL ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Baton Rouge, La. — Državni senat ni direktno odklonil ženske volilne pravice, ampak jo je porinil na polico, da lahko tam počiva, dokler ne umre v pozabljivosti, ali do časa, ko se bo profesionalni političarjem v demokratični stranki zdela potreba, da jo vzamejo s police. Z 22 proti 19 glasovom je sklenil senat, da se ženska volilna pravica odloži za nedoločen čas. Tako se igrajo profesionalni političarji z žensko volilno pravico in kljub temu se najdejo žene, ki prisegajo na bandero republikanske in pa demokratične stranke, ki ju imajo profesionalni političarji na kopou.

PROFITARSKA KOMPANJJA JE VELIKO GLOBI NE TISOČ DOLARJEV NA DOBIČKU.

Chicago, Ill. — New York & New Jersey Produce kompanija je bila obsojena na tisoč dolarjev denarne globe, ker je pri neki kupčiji s krompirjem napravila dva tisoč dolarjev profitarskega dobička. Ker je kompanija bila kaznovana le na tisoč dolarjev denarne globe, jo ta globa prav malo boli, ker ji ostane še en tisoč profitarskega dobička. Take kazni seveda ne morejo poboljšati profitarjev!

TAK IZGOVOR NE DRŽI.

Chicago, Ill. — Isador Ossey, ki ima prvo besedo pri Liberty Cloack kompaniji, je ustrelil Nicholas Nadalskega, ki je prišel iz South Benda v Chicago. Ko je pristopil k svoji štrvi, je pa mo-

rilee hladnokrvno dejal, da ni ustrelil pravega človeka. Prijeli so ga in odgnali na policijsko postajo in tam je klobasal, da je zaradi tega streljal na Nadalskega, ker je mislil, da je najet od organiziranih delavcev, da ga pretepe. Njegov brat pravi, da ni v Osseyjevi zgornji izloci vse v redu.

OSEM MRTVIH ŠESTDESET RANJENIH PRI ŽELEZNIŠKI NESREDI.

Schenectady, N. Y. — Na N. Y. centralni železnici sta udarila blizu mesta skupaj dva osobna vlaka. Posledica tega treska je osem mrtvih in šestdeset ranjenih. Nekateri osebe so tako težko ranjene, da podležejo zadobljenim poškodbam. Število mrtvih oseb se prav zanesljivo poveča. En vlak je vozil proti vzhodu, drugi pa proti zapadu. Podrobnosti o nesreči so izostale.

DRAMA V AVTOMOBILU.

Lafayette, Ind. — Guy McLaughlin se je peljal s svojo bivšo soprogo v avtomobilu. Ona je sedela zadaj, avtomobil je pa počasi plezal v lanec. Imela sta majhen prepriček, nenkrat je pa njegova bivša soproga potegnila samokreta in oddala strel na McLaughlina, na kar je oddala še strel proti sebi in se lahko ranila. McLaughlin se je težko ranjen zgrudil naprej v avtomobilu, ki je obstal. Prihitele so ljudje in prijeli morilko, McLaughlina so pa odpeljali v bolnišnico. Zdravnik izjavlja, da najbrž podleže rani.

V bolnišnici je McLaughlin izpovedal, da ga je njegova bivša soproga prosila, naj jo pelje domov z avtomobilom, ker je bolna. Njegova bivša soproga Pearl Mansfield je izjavila, da ga je ustrelila, ker ga je ljubila in ni mogla trpeti, da poroči drugo ženo. Zakonsko ločitev je dobila lani v oktobru.

Če ga je ljubila, je ganaka, zakaj je vložila tožbo za zakonsko ločitev.

STAVKA VPROPASTILA LEBNO DRUŽBO.

Houghton, Mich. — Stavka šumarskih delavcev je ypropastila Rubicon Lumber Co. v Baragi, ki je te dni bankrotirala. Lesni kralj Edward Hines v Chicagu je kupil osem milijonov čevljev lesa, ki je bil lastnina propadle družbe.

ŠKUNA, NALOŽENA S KONJAKOM, ZAKLEVA.

Tampa, Fla. — Pri otoku Sanibelu so zasegli kubansko škuno "Ysabel", na kateri je bilo naloženih 1.100 kvortov najfinjšega konjaka. Škuno so privlekli v Tampo, dva mornarja sta bila aretirana zaradi tihotapstva.

ISKRE IZ DIMNIKA LOKOMOTIVE SO ZANETILE POŽAR.

St. Johns, N. F. — Iskre dimnika lokomotive so zenetile šume na več mestih na polotoku Avalonu. Požar se je razširil tudi na naseljišča, ki so pogorela do tal. Štiri osebe pogrešajo in najbrž so našle smrt v požaru. Naseljenci ob obrežju so se vkrcali v čolne in so bežali ven na morje. Vlada je odposlala vlak z rešilnim moštvom na pomoč.

VELIKI POLITIČNI CIRKUS V CHICAGU.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

"Mi in nihče drugi." — Največji aplavz je bil, ko je nekdo zavpil: "Roosevelt!" To pa saraditega, ker Roosevelt ne more več kandidirati. — Ko je končal glavni jehač (Loage, izgovori: Ladé) svoje devet jrdov dolge skoke, so planili delegatje na noge in noge so jih vrgele na tla. Exit! Cirkus se nadaljuje. Morda ne bo konca pred nedeljo — Bog se nas usmili! Kdor se ne zanima za cirkus, naj prihrani dva centa za časopis. Čital ne bo drugega — izvzemši toliko prostora si še vzamejo, da povedo, kako Poljaki pode Ruše — za seboj proti Varšavi.

Demokratje se nehvaležno brijejo norec iz cirkusa. Stronaki ne vedo, da pridejo tudi oni na vrsto v San Franciscu, kjer nastopijo njihovi jahači, zonglerji in šmirniki, ki odpro predstavo z molitvijo. — K. T. B.

DOPISI.

DOPIŠNIKOM IN TAJNIKOM S. N. P. J.

Priporočamo vsem dopisnikom in tajnikom, ki hočejo objaviti vaša naznanila v obiljnih izdajah, da jih pošljejo ob pravem času. Na pošti vstopajo izredne razmere, ker ne morejo dobiti dosti uslužbenov. Pisma iz bližnjega La Salle romajo večini do dva ali tri dni, preden so dostavljena uredništvu. Iz Clevelanda potrebuje večina pismo do štiri dni, da je dostavljeno uredništvu. To naj vpoštevajo vsi dopisniki in tajniki SNPJ, kadar hočejo objaviti vaša naznanila.

Eitel, W. Va. — Iz tukajšnjih zapadno virginjskih grabnov najbrže so ni bilo nobenega dopisa v Prosveti. Pa saj ni čudo, ker Slovenci tukaj ni; sedaj dva sama, pa kakor mislim, tudi ne bova dolgo.

V tukajšnji okolici je več premožgov; trije so last "The Cleveland Cifre Iron Co.", katere družba išče 50 nakladalcev črnega dijamenta. Tukaj je v resnici zelo malo ljudi in po mojem mišljenju se jih tudi ne bo dosti več priselilo, ker družba zelo slabo plačuje delavce. Od naložene vozička plačuje namreč po en dolar, dolar 15 do en dolar 40c. Teda nihče naj ne misli, da so tukajšnji vozički za premož enaki vozičkom po drugih premožgovih rojih; tukajšnji so pravi vozovi, dolgi po deset čevljev in široki po šest in vsak gotovo drži štiri tone premoga. Človek se kar ustraši, ko pripelje mlača tak "vačona", katerega mora delavec naložiti za tako smrkavo plačo.

Tukajšnji premožarji se ne brigajo niti najmanj za kako delavsko organizacijo. V pogovoru z upraviteljem nekega rova me je vprašal ta "gospod", ako sem član delavske strokovne organizacije, nakar sem mu odgovoril, da sem. Nato mi prične razkladati, da ta družba ne bo hotela priznati nobene delavske organizacije in da bo že pazila, da se delavec, ki so valučebni pri nji, ne bodo organizirali. Toda jaz sem mu pa rekel, da ne verjamem, da se posebn dolgo ne bo mogla braniti, nakar mi je rekel, da se bo gotovo.

Ako bom še kaj dalje časa tukaj, bom agitiral po vseh mojih močeh za organizacijo United Mine Workers of America. Le žal, da je tukaj tako veliko število špancev, večinoma samih novincev iz Evrope, in Črneev. Veliko lažje bi mi bilo pri agitaciji, ako bi bil več špancega in ogrskega jezika, ker večinoma tukajšnji delavci ne razumejo angleškega jezika.

Nedaleč od tukaj čez visoke hribe, v Cool Riverju in Blagr, W. Va. so pa vsi premožarji organizirani in premožarovi unijski. Kake razmere vladajo v teh krajih, mi je neznan. Ob priliki nameravam obiskati te kraje in bom tam poskušal dobiti kakega organizatorja, da mi bo pomagal pri težavnem poslu. Ako bi se v Logan okraju organizirali vsi premožarji bi bilo velikega pomena za cel tukajšnji okraj.

Premogova žila je tukaj debela od pet do šest čevljev; premož pa ni čist, ampak je pomešan s kamenjem, kar dela velike preglavice nakladalcem. V sredi premožev žile sta namreč dve žili kamenja. Valed tega ne svetujem rojakom, da bi hodili v te kraje za delom, ker bo gotovo vsakdo razočaran, kot sem bil jaz in moj tovariš. Družba oglašuje, da povrne vsakemu vozne stroške. Saj jih tudi lahko, ker vsak delavec, ki pride v te kraje za delom, tudi zasluži sam, ako dela le pol meseca ne pa dva. Vse prodajalne so kompanijske in računajo kakor se jim poljubi. Ne verjamem, da bom ostal kaj dalj časa, ako bodo razmere ostale pri tem kot so sedaj, in ker je vse nekako mrtvo.

Pozdrav vsem mojim znancem in prijateljem v South Fork, Pa. — Joe Lustik. (Opomba uprav. — Denar za naročnino prejeli in vknjižili.) West Frankfort, Ill. — Člani društva "Biljan" št. 313 SNPJ naj se udeležijo polnoštevilno prihodnje redne društvene seje 13. junija t. l. dopoldan ob deseti uri v navadnih prostorih. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih točk. — Seje naj se udeležijo gotovo vsi bolniški obiskovalci, da bodo poročali o stanju bolnika, katerega so obiskali. Ker glasom pravil ne morem nakazati bolniške podpore, ako nimam poročila bolniških obiskovalcev. — Kdor se ne udeleži te seje, bo kaznovan po pravilih. — A. Mravljica, tajnik.

Chisholm, Minn. — Prihodnja redna seja ženskega podpornega društva "Lilija v vrtu" št. 322 SNPJ se vrši v nedeljo 13. junija t. l. v dvorani g. Matt Grahega, 122 Lake St., E. Članice naj se udeležijo te seje v polnem številu, ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih točk za rešiti. — Ukreniti moramo tudi glede zbornovalnih prostorov, ker je dvorana, v kateri smo donedaj zborovali, prodana. Pričetek seje točno ob drugi uri popoldne. — Mary Kasun, tajnica.

(Opomba ured. — Za tedensko številko Prosvete dobili prepozno. Zakaj ne pošljete prej!

La Salle, Ill. — Društvo "Triglava" št. 2 SNPJ priredi v nedeljo 20. junija t. l. popoldan piknik na navadnem prostoru za bolnišnico. Pričetek takoj po kosilu ob eni uri popoldne. — Vstopnina 50c. Za vsakovrstno najboljšo postrežbo v vsakem oziru bo najbolje preskrbljeno kakor tudi za vsakovrstno dobro zabavo. — Najuljudnejše so vabljene vsi rojaki in Jugoslovani sploh v tej naselbini kakor tudi iz bližnjih naselbin De Pue, Moline, Graniteville, Venona, Oglesby in sploh cele bližnje okolice, da se udeležijo te veselice v polnem številu. — Člane tega društva se opozarja na sklep zadnje seje, da mora alehni član kupiti eno vstopnico, ako se udeleži te veselice ali ne. — Rojaki, pridite in zabavajte se med nami pod košatimi drevesi! — Odbor.

Chicago, Ill. — Seja "Slovenskega dramatičnega društva v Chicagu" se vrši v ponedeljek 14. junija t. l. v dvorani SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave. Pričetek točno ob osmi uri zvečer. — Apelliram na članke tega društva, da se gotovo udeležijo te seje v polnem številu, ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih zadev za rešiti. — Apelliram tudi na druge rojake v tej naselbini, ki imate veselice do dramatike, da se udeležijo te seje, ker na ti seji bo razprava o programu za prihodnjo zimsko sezono. Peter Bernik, korespondenčni tajnik.

NA ZNARJE ROJAKOM V LA SALLE, ILL. in okolici. Naznaniti želim, da sem znižal ceno pri vseh moških novih oblekah za 25%. Rojaki, sedaj je čas in prilika, da naročite svojo obleko vreden po najnovejšem kroju, izvrstno delo in po zmerni ceni. Točna postrežba. Popraviljam, likam in prevredim tudi stare obleke. Pridite in se prepričajte. Se priporoča: JOHN ERMENC, krojač 1046 Main St. (Rayno nasproti Slov. Doma), LA SALLE, ILL.

NEZGODA NA NADULIČNI ŽELEZNICI. Chicago, Ill. — Na nadulični železnici sta udarila dva vlaka skupaj in posledica nesreče je dvajset ranjencev. Prvi vlak se je ustavil, ker je pričel goriti motor. Motorvodja drugega vlaka ni videl, da prvi vlak stoji, pa je zavozil vanj.

RADA BI IZVEDELA.

EMILIA STOGAUS, TRST, Črnbala, sup 110, Venezia Giulia, Italia, išče svojega soproga Antona Stogausa, kateri se je nahajal pred tremi leti v Cloride, Arizona. Ako kdo ve za njegov naslov sedaj, se prosí, da sporoči njegovi ženi, ako pa boče sam žitel ta oglaš, naj se nemudoma zgasi svoji soprogi na sledeči naslov: Emilia Stogaus, Trst, Črnbala, sup 110, Venezia Giulia, Italia. (June 9-10).

POZOR SLOVENCI!

Ako katerega veselilo delo na farmah, se tukaj nudi zelo ugodna prilika za delo s parom konj. Delo je stalno skozi vse leto. Plača po dogovoru. Torej če koga veselijo, naj se nemudoma zgasi na naslov: ANTON PERO, Neelyville, Missouri. (June 9-10).

Zahvalno pismo iz stare domovine.

Od naših POTNIKOV, kateri so potovali v staro domovino po posredovanju bankirja HENRY C. ZARO.

Cenjeni gospod Zaro!

Sedaj, ko smo srečno prišli domov, amatrmo si za našo dolžnost, da Vam pišemo iz svobodne Jugoslavije. Potovali smo lepo, hitro in dobro; povsodi smo bili lepo sprejeti in pričakovani; naši kovčeki so se vozili z nami, ravno tako, kakor ste vi to preskrbeli in nam obljubili; denar smo v Ljubljani po Vašem čeku v redu sprejeli in sicer ne da bi bilo treba plačati kake posebne pristojbine in ne da bi imeli kake posebne neprilike, ko nam je bil denar izplačan po Prvi Hrvatski Štedilnici, na katero so se Vaši čeki glasili. Dobili smo prave naše jugoslovanske kolekovane krone, kakor ste nam Vi pred odhodom povedali; nadalje Vam moramo tudi naznaniti, da se naši sorodniki, katerim smo po Vašem posredovanju pošiljali denar, slednjega v popolnem redu in pravočasno sprejeli.

Zato se mi Vam in upravitelju Vašega Jugoslovanskega bančnega oddelka Aleksandra Petroviču najpriščneje zahvaljujemo glede Vašega dobrega, brzega in poštenega odpremanja nas v stari kraj. O Vašem poštenem in vestnem delovanju smo tako tukaj, kakor tudi že ko smo bili v Ameriki, mnogo slišali in sedaj smo se popolnoma uverili, da je temu v resnici tako.

Vse pogodbe in pooblastila, katere nam je Vaš upravitelj Aleksander Petrovič, ki je starokrajski odvetnik, napravil, so tukajšnja sodišča sprejela, tako da je vse v redu in da naši sorodniki niso imeli glede tega nobens neprilike. Z'vno besedo, vse je bilo natančno tako, kakor ste Vi nam pisali, še predno smo se podali na pot.

Ker smo po Vašem posredovanju tako udobno potovali in tako hitro prišli do našega končnega cilja in sicer to vale le radi Vašega vestnega posredovanja, Vas vsem našim rojakom najtopleje priporočamo in jim svetujemo, da potujejo le s posredovanjem, kakor tudi pakete in da le potom Vaše posredovalnice izdelujejo pogodbe, prošnje, pooblastila, prenose, testamente in vse drugo, ako žele, da bodo imeli vse v najboljšem redu, oziroma tako, kakor je bilo nam postreženo.

Tako toraj naši Jugoslovanski rojaki govore in pišejo o bankirju Zaru in radi tega ne iščite drugod temveč kadar sklenete, da boste potovali v stari kraj, potem pišite Vašemu Jugoslovanskemu državno-pooblaščenemu bančnemu zavodu

- S srčnim pozdravom
Jože Zagar, Antonija Šuligoj, Stefan Stojanov, Jurij Marković, Peter Habanek, Fran Dobovič, Nikolaj Škarčević, Mica Peraković, Luka Graničič, Ivan Vučko, Josip Galič, Josip Domovič, Lovren Studen, Josip Sapekov, Jurij Kraniković, Josip Prindelič, Stefan Gutman, Marija Tomašević, Marija Prakovič, Joža Šnegal, Stefan Kocanja, Miha Saraničič, Stefan Ivoković, Franjo Gelič, Nik. Zlovolič, Jos. Rajkov, France Surina, Milan Žakič, Tom. Zavišič, Janes Gedec, Stefan Krajč, Josip Posavec.

HENRY C. ZARO 39 Cooper Square, Third Ave. cor. 6th Str. NEW YORK CITY

Tel. Orchard 7007.

RADA BI IZVEDELA. EMILIA STOGAUS, TRST, Črnbala, sup 110, Venezia Giulia, Italia, išče svojega soproga Antona Stogausa, kateri se je nahajal pred tremi leti v Cloride, Arizona. Ako kdo ve za njegov naslov sedaj, se prosí, da sporoči njegovi ženi, ako pa boče sam žitel ta oglaš, naj se nemudoma zgasi svoji soprogi na sledeči naslov: Emilia Stogaus, Trst, Črnbala, sup 110, Venezia Giulia, Italia. (June 9-10).

POZOR SLOVENCI!

Ako katerega veselilo delo na farmah, se tukaj nudi zelo ugodna prilika za delo s parom konj. Delo je stalno skozi vse leto. Plača po dogovoru. Torej če koga veselijo, naj se nemudoma zgasi na naslov: ANTON PERO, Neelyville, Missouri. (June 9-10).

Zahvalno pismo iz stare domovine.

Od naših POTNIKOV, kateri so potovali v staro domovino po posredovanju bankirja HENRY C. ZARO.

Cenjeni gospod Zaro!

Sedaj, ko smo srečno prišli domov, amatrmo si za našo dolžnost, da Vam pišemo iz svobodne Jugoslavije. Potovali smo lepo, hitro in dobro; povsodi smo bili lepo sprejeti in pričakovani; naši kovčeki so se vozili z nami, ravno tako, kakor ste vi to preskrbeli in nam obljubili; denar smo v Ljubljani po Vašem čeku v redu sprejeli in sicer ne da bi bilo treba plačati kake posebne pristojbine in ne da bi imeli kake posebne neprilike, ko nam je bil denar izplačan po Prvi Hrvatski Štedilnici, na katero so se Vaši čeki glasili. Dobili smo prave naše jugoslovanske kolekovane krone, kakor ste nam Vi pred odhodom povedali; nadalje Vam moramo tudi naznaniti, da se naši sorodniki, katerim smo po Vašem posredovanju pošiljali denar, slednjega v popolnem redu in pravočasno sprejeli.

Zato se mi Vam in upravitelju Vašega Jugoslovanskega bančnega oddelka Aleksandra Petroviču najpriščneje zahvaljujemo glede Vašega dobrega, brzega in poštenega odpremanja nas v stari kraj. O Vašem poštenem in vestnem delovanju smo tako tukaj, kakor tudi že ko smo bili v Ameriki, mnogo slišali in sedaj smo se popolnoma uverili, da je temu v resnici tako.

Vse pogodbe in pooblastila, katere nam je Vaš upravitelj Aleksander Petrovič, ki je starokrajski odvetnik, napravil, so tukajšnja sodišča sprejela, tako da je vse v redu in da naši sorodniki niso imeli glede tega nobens neprilike. Z'vno besedo, vse je bilo natančno tako, kakor ste Vi nam pisali, še predno smo se podali na pot.

Ker smo po Vašem posredovanju tako udobno potovali in tako hitro prišli do našega končnega cilja in sicer to vale le radi Vašega vestnega posredovanja, Vas vsem našim rojakom najtopleje priporočamo in jim svetujemo, da potujejo le s posredovanjem, kakor tudi pakete in da le potom Vaše posredovalnice izdelujejo pogodbe, prošnje, pooblastila, prenose, testamente in vse drugo, ako žele, da bodo imeli vse v najboljšem redu, oziroma tako, kakor je bilo nam postreženo.

Tako toraj naši Jugoslovanski rojaki govore in pišejo o bankirju Zaru in radi tega ne iščite drugod temveč kadar sklenete, da boste potovali v stari kraj, potem pišite Vašemu Jugoslovanskemu državno-pooblaščenemu bančnemu zavodu

- S srčnim pozdravom
Jože Zagar, Antonija Šuligoj, Stefan Stojanov, Jurij Marković, Peter Habanek, Fran Dobovič, Nikolaj Škarčević, Mica Peraković, Luka Graničič, Ivan Vučko, Josip Galič, Josip Domovič, Lovren Studen, Josip Sapekov, Jurij Kraniković, Josip Prindelič, Stefan Gutman, Marija Tomašević, Marija Prakovič, Joža Šnegal, Stefan Kocanja, Miha Saraničič, Stefan Ivoković, Franjo Gelič, Nik. Zlovolič, Jos. Rajkov, France Surina, Milan Žakič, Tom. Zavišič, Janes Gedec, Stefan Krajč, Josip Posavec.

HENRY C. ZARO 39 Cooper Square, Third Ave. cor. 6th Str. NEW YORK CITY

Tel. Orchard 7007.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1894. Inskorp. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODSEK. Predsednik Vences Calkar, podpredsednik Anton Hraat, Box 140, Canonsburg, Pa., sekretar gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, sekretar gl. tajnik Frank E. Tvedden, upravni tajnik Filip Godina. FORTNI ODSEK. John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelaznikar, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radšič, Box 432, Smithton, Pa., Frank Semrah, 2800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio. BOLNIŠKI ODSEK. OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHOVNO OKROŽJE: Rudolf Pistorich, Box 436, Bridgeville, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Jular, Box 104, Green Knut, Pa. Jugoški, Box 246, Gilbert, Minn., se svetujejo. Nadzorni odbor. Matt Petrovič, predsednik, 1907 Waterloo Rd., Collierville, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Euclid, Minn., Jos. Kuba, 1207 E. 74th St., Cleveland, Ohio. Tiskovni odbor. Vences Calkar, John Underwood in Matt Petrovič. Združitveni odbor. PREDSEDNIK: Frank Alst, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trbilj, Box 191, Lawrence, Pa. Jakub Oves, 203 Englewood, Detroit, Minn. Jos. Šuš, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio. Mary Udovič, 1644 So. Racine Ave., Chicago, Ill. VRHOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 2802 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jaka Zveršič. POZORI! — Korespondence s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VEA PISMA, ki se nanašajo na pošto gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE POOPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jedote vobče se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse priložne plače posiljuje v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku zbornega odbora, (igraj naslov je zgoraj). Vsi prihodni na gl. pismni listih se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill. Vse priložne prevlečnice glasilo se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglaš, naročila in spisi vseh, kar je v zvezi s glavnim jedoto, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI! Sedaj se izplačuje denar v starem kraju redno v novih jugoslovanskih bankovcih. Naša banka je bila ena prvih, ki je dosegla izplačilo svojih denarnih posiljatev. Denarne cene so se sedaj dne nekoliko zvišale, toda so še vedno nestalne, zato se isti ne more oglašati. Vsaka denarna posiljatev se odpošlje po najnižji ceni čez dva dne, katerega k nam došče. Naše bančne nakaznice (Drafts) se slasti za one rojake v starem kraju, ki stanujejo blizu velikih mest, najhitreje sredstva do denarja, ker banka izplačuje isto popolno in brez odlašanja. Naš pravni oddelek izdeluje vsa v notarski posel spadajoča dela, preskrbuje za naše potnike potne liste in ravno tako spise za dobavo družin in sorodnikov iz domovine v Ameriko. Seznam odhajajočih parnikov in ceno voznim listkom najdete vedno v našem posebnem oglaš. V vsakem oziru dobite brezplačno natančna pojasnila, ako pridete ali pa pišete v materinščini na EMIL KISS, BANKIR, 133 Second Ave., cor 8th St., New York, N. Y. Pod državnim nadzorstvom. Vstanovljeno 1898. Sprejema hranilne vloge in plačuje 4% obresti.

Najceneje in najhitreje posiljanje denarja v stari kraj, se obavlja potom čeka (draft). VSE KAR JE POTREBNO JE TO: Mi vam pošljemo ček in vi ga sami pošljete naslovljencu, in on pa kadar ta ček dobi, gre snovstavno do najbližnje hranilnice, banke in tam dobi denar za ček. Čeke izdajamo na vse večje banke v Jugoslaviji. Pošljamo denar tudi potom in brajčno. Naša cena je vedno najnižja. Pošljamo denar tudi v domovino za vloge v hranilnice sia vse za vse hranilnice v Jugoslaviji, ter dobimo za vse uložne knjižnice v kratkem času. Predajamo parobrodne listke za vse proge. Našim potnikom preskrbimo vse potne listine brezplačno. Vam preskrbimo sorodnike iz starega kraja v Ameriko, ter opravljamo vse notarske posle kotj uradne spise, pooblastila, pogodbe, i t. d. Pridite osobno, ali pa nam pišete za pojasnila. NEMETH STATE BANK JOHN MEMETH, president. 10 E. 22nd St. New York, N. Y. Pozor rojaki v Clevelandu! — Ako hočete slišati najboljšega slovenskega govornika v Ameriki, pridite v nedeljo, 13. junija popoldan na Jos. Kastelcevo farmo v Euclid. — Najbrže ga boste slišali zadnjkrat. Sedaj lahko naročite list "Prosveto" svojem v stari domovini. Letna naročnina \$7.00 za pol leta pa \$3.50.

Inozemstvo.

Sedem ubitih in 30 ranjenih v izgredih v Gradcu.

Gradec, Avstrija, 8. jun. — Danes so bile tukaj velike delavske demonstracije proti verižnosti v živili. Zadržali so streljali na demonstrante in sedem oseb je obležalo mrtvih, 30 je pa bolj ali manj ranjenih.

Vojna na Irskem.

Dublin, Irsko, 9. jun. — Četa republikanov je sinoči napadla vojaške barake v Redhillu in ujele pet vojakov. Ko so napadale mislili oditi v ujetniki, so pridrli vojaki iz bližnje garnizije, osvobodili ujete tovaršice in ujeli pet sinfajnovcev. Nekaj časa pozneje so upojujane republikani napadli vojaško garnizijo in osvobodila ujete sinfajnovce.

Istočasno sta bili zapaljeni sodni poslopji v Lismoru in Piltownu, ki sta zgoreli do tal. Poslopje v Lismoru je bilo lastnina vojvode Devonshira.

Kongres sufražetek v Švic.

Ženeva, 9. jun. — Večraj je bil v tem mestu otvorjen kongres Mednarodne ženske zveze za žensko volilno pravico. Skoraj vse države so zastopane. Zborovanje je otvorila Carrie Chapman Catt iz New Yorka, predsednica zveze. Prvo vprašanje na dnevnem redu, da li se zveza še obdrži ali se razpusti, ker je v večini držav ženska volilna pravica že izvojevana. Nemške in angleške delegatke so za nadaljni obstoj organizacije, dokler ne bodo imele žene v zadnji državi volilno pravico. Carrie Chapman Catt je dejala, da se že sedemdeset let vrši boj za žensko volilno pravico v Združenih državah, toda na veliko aramoto republike, ki se ponaša, da je najbolj demokratična na svetu, še danes ni splošne volilne pravice za ženo v Ameriki.

Protizidovski izgredi v Budapešti.

Pariz. — Zunanje ministrstvo je

informirano, da so bili 4. in 5. junija veliki protizidovski izgredi v Budapešti. Poroča se, da je bilo dvanaest židov ubitih, toda natančno število žrtev ni znano.

Dunaj, 8. jun. — Sporadčni nemiri in protizidovske demonstracije so na dnevnem redu v Budapešti. Veliko tolpe študentov in drugih razgrajčev se potepajo po mestu in pretepajo žide, ki jih arečajo na ulici in razbijajo okna na kavarnah. Policisti in vojniki stražijo židovski del mesta. Skoraj vsako noč odmevajo strelji na ulicah.

Češki socialisti stopajo v moskovsko Internacionalno.

London, 9. jun. — Iz Prage čez Berlin je prišla vest, da se je 25 socialističnih poslancev in pet senatorjev češoslovaški zbornici odprto pridružilo tretji Internacionali, ki ima sedež v Moskvi.

Irski delavci blokirali angleški bojni materijal.

Dublin, Irsko, 9. jun. — Angleški parnik "Eolana", ki je v soboto priplul iz Manchesterja v Cork z veliko zalogo bodoče žice za utrjevanje poljskih in vojaških barak na Irskem, leži v pristanišču Corca neizložen. Irski pristanišni delavci se nočejo dotakniti tovora na parniku.

Zadnji petek je skočil vlak s tira na progi, ki vodi v Westmeath. Vlak je zavozil na razdejani tir, kjer je manjkalo 40 jardov tračnice in lokomotiva se je zarila globoko v visok nasip ob tiru. Ranjen ni bil nihče.

Mehiški general stopil iz vlade.

Mexico City, Mehika. — General Salvador Alvarado, finančni minister v provizoričnem kabinetu, je demisioniral. Alvarado taji, da se je sprl z voditelji začasne vlade.

Vsi angleški ujetniki v Rusiji rasun sloboinov, osvobodeni.

London, 9. jun. — Brezlična brzovojavka iz Moskve je sporočila, da so bili vsled posredovanja angleške delavske

na svobodo vsi ostali angleški ujetniki v sovjetski Rusiji, razum navadnih zločincev.

Stavka nemških delavcev na Češkem.

Praga, Češoslovačija. — V nemških okrožjih Karlsbada, Ellbogena, Falkenauja, Neudecka in Garslitzja je izbruhnila generalna stavka radi pomanjkanja živil. Vse industrije v omenjenih krajih počivajo in banke ter šole so tudi zaprte. Vlada je prepovedala tofitev opojnih pijač v vseh stavkovnih krajih.

Vojna med Italijani in Albanci.

Brindisi, Italija. — Italijanska garnizija v Avloni je v hudem boju z albanskimi vstaki, ki so izvršili zadnje dni več napadov v ondnotnem okrožju. Več bojnih ladij je odplovalo pred Avlono. Italijanska vlada je posvarila vladi v Atenah in Belgradu, da ne smeta pomagati Albancem.

Velika eksplozija na japonskem parniku; 50 mrtvih.

Kobe, Japonska. — Na parniku "Eiraku Maru" se je pripetila razstrelba gazolina 8. junija, ki je uničila parnik. Pedeset mornarjev je izgubilo življenje.

Narščanje komunistov v Rusiji.

Washington, D. C. — Državni department je prejel informacije, da je komunistična (boljševička) stranka v Rusiji štela v maju t. l. 611.679 članov. Pred enim letom je imela stranka nekaj čez 300.000 članov, torej je v enem letu narasla za več kot polovico na članstvu.

ROJAKI! Naročite se na knjige.

Književna Matica S. N. P. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro se oglasi dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastopnika Matice v vaši naselbini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Aleš, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

ALBANIJA

(Nadaljevanje.)

Albanci so najbrže najstarejši narod v jugovzhodni Evropi. Kdaj in odkje so se priselili Albanci v jugovzhodno Evropo ni prav nobenih podatkov. Najbrže so potomci prvih arijskih naseljencev, kot so bili Iiri, Macedonci in Epiroti. Kakor sklepajo nekateri zgodovinarji n. pr. Hahn, da so Macedonci in Epiroti tvorili jedro prebivalstva, ki je bilo naseljeno na južnem delu balkanskega polotoka in prišli v Tracijo in celo v Italijo. Nekateri so imenovali Ilire tudi Pelazgijce, seveda v širšem pomenu besede. Že grški pisatelji so omenjali v svojih spisih nekatera barbarstva plemena ali nehelnska ki so prebivali na severu njih dežele. Stara rimska cesta, Via Appia ali kakor jo nekateri imenujejo tudi Via Egnatia, je tvorila nekako mejo med severnimi prebivalci ali Ghegi in južnimi ali Toski. Že prej omenjeni zgodovinar deli stare prebivalce Albanije v Ilire in Epirote in v svojih spisih omenja, da so se Epiroti nazivali tudi Pelazgijci in da je ta narod častil svojega Ceusa in sicer v Dodoni. Toda v pravem pomenu besede "Pelazgija" pomeni neko gotovo dobo, kar se lahko razvidi tudi iz Herodotovih spisov. Besede Ghogs in Tosks pa ne pomeni nič drugega v prvotni staro-grščini kot severni in južni.

Da so se Slovani naselili v Albaniji nam pričajo mnoga čisto slovska krajevna imena, ki so ostala do današnjega časa in sicer v krajih, kjer sedaj ni nobenega sledu o kakih Slovanih. Kdaj da so se naselili Slovani v Albaniji, tudi ni nobenih podatkov. Najbrže so se za časa Bizantinskega cesarstva, kot to omenja Fr. S. Finžgar v svojem romanu "Pod svobodnim solncem", ko omenja, da je iztok šel z veliko armado proti Bizancu. Toda Slovani so polagoma izginili, ostala so le še imena.

Albanci, južni in severni, se nazivljejo Skipetari. Kaj pomeni beseda Skipetar, se razni jezikoslovcem ne morejo zediniti. Hahn omenja, da pride iz albanske besede "Skipoj" "razumem", kar pomeni v albanskem jeziku "oni, ki ve". Drugi zopet razlagajo, da prihaja beseda Skipetar iz albanske besede "škep" ali "škip", kar pomeni stanovalec v skalovju. Grki imenujejo Albance "Arbenites" in Turki "Arnavte", katera beseda izhaja iz grške besede. Prave etnografske meje sploh ni mogoče določiti, ker je prebivalstvo tako zelo raztrečeno. Albanci so naseljeni tudi v Grčiji in sicer v atiškem okraju, v Beociji (Beotia) in v korintskem okrožju in na polotoku Argolida, kakor tudi v južni Eujobeji. Albanske naselbine se nahajajo tudi na otokih Hydra, Speca, Poros, in Salamis. Te naselbine izhajajo še iz 14. stoletja in njih število znaša okrog 200.000 in velika večina se še vedno poslužuje albanskega jezika. Posebno v atenskem okrožju starejši moški in žene sploh ne znajo grškega jezika. Albanci so še celo naseljeni v Italiji in na otoku Sicilija, kamor so se naselili v letih 1444, 1464 in 1463. Manjše izseljevanje se je vršilo še v nadaljnjih treh stoletjih. V južni Italiji je še sedaj okrog 70 albanskih občin in število Albancev je okrog 154.670 in v Siciliji je sedem albanskih občin z 52.141 prebivalci. Posamezne albanske naselbine so tudi v evropski Turčiji in v Mali Aziji, kamor so se naselili oni Albanci, ki so dobili od Sultana brezplačno zemljo, ako so bili uspešni v raznih vojnah, nekatere so pa turški oblastniki deportirali iz Albanije ob času kakih vstaj.

Dočim so se drugi prvotni narodi na balkanskem polotoku stopili z drugimi narodi, ki so se pozneje priselili, so Albanci ohranili svoj značaj in svoj jezik do današnjega dne, akoravno so bili od prvega pričetka preseljevanja narodov pa do danes vedno obdani s tujimi narodi, kot Slovani, Grki in Turki. V splošnem so Albanci zelo bojeviti, ne poznajo nobenih zakonov ali postav in so svobodo ljubeči narod. In ravno raditega so delali Turkom zelo velike neprilike in imeli večne boje z divjimi albanskimi plemeni. Vred njih hrabrosti so bili v turških armadah zelo čislani in so tvorili

tudi poleg janičarjev jedro turških armad. Ko je bila uničena moč janičarjev, so bili Albanci sultanova telesna straža. Sicer so pa Albanci zelo talentirani in se hitro izobrazijo. Carigradska vlada ima na več odgovornih mestih Albance. Severni Albanci se pečajo največ z živinorejo in so še malo izobražen narod, dočim se južni Albanci pečajo večinoma z poljedelstvom, trgovino in domačo industrijo. Med južnimi in severnimi Albanci pa obstoji veliko sovraštvo. Pred nekaj desetletji je bilo to sovraštvo veliko večje, kot je pa sedaj. V celi Albaniji pa obstoji še krvno maščevanje, ki predstavlja neke vrste narodni zakon. Valed tega krvnega maščevanja velikokrat izginejo cele rodbine. Nekateri omenijo, da komaj 75 odstot. vseh prebivalcev umrje naravne smrti. To krvno maščevanje je pa velikokrat ustavljeno po posredovanju kakoga duhovnika ali pa vsled kakih posebne naredb izdane od Sultana; ustavljeno je samo začasno ali splošno. Vsakokrat, kadar je razglášena "bessa", se vršijo velike slavnosti. Velikokrat se pa pogodijo sorodniki ubitega z sorodniki morilca mirno; to je navadno slučaj pri južnih Albancih. Navadno plačuje določeno vsoto, od 1200 do 2000 pijastrov za ubitega in prijateljstvo je zopet sklenjeno.

Eno lastnost pa imajo Albanci, s katero gotovo prekašajo sedaj vse druge narode, namreč "pobratimstvo". Nobeden tujec ne more popotovati brez "pobratimstva" po Albaniji. Kakor hitro pa sklenejo Albanci "pobratimstvo" je pa tako varen pred vsakorinim napadom kot otrok v materinem naročju. Sploh smatrajo Albanci "pobratimstvo" za najsvetejšo in vsakogar, s katerim sklenejo pobratimstvo, smatrajo za člana družine. Toda "pobratimstvo" sklenjeno z enim rodom, ni veljavno za vse Albance. Pobratimstvo se sklepa z velikimi svečanostmi. Ženske v Albaniji so v velikih časih in se jih Albanci največkrat poslužujejo kot posredovalke pri poravnavi kakoga prepira ali pa celo krvnega maščevanja. Ženaka lahko potuje v sovražno ozemlje in se ji ne bo ničesar pripetilo. V času bojev, spremljajo ženske bojevnike na bojišče, jim prinašajo hrano, in skrbijo za ranjene. Brez orožja, puške in jatagana ter samokrosa, se ne odpravi noben Albanec od hiše.

Rodovinska organizacija, ki je ostala med Albanci v severni Albaniji še do današnjega časa, je najzanimivejši družabni sistem v celi deželi. Ta družabni sistem, ki še obstoji v severni Albaniji je ostal še izza prvih časov. Prebivalci severne Albanije so ostali popolnoma svobodni in samostojni in plačevali niso niti nobenega davka Turkom, ki so "vladali Albanijo". Edino dolžnost napram carigradski vladi so imeli, da so v slučaju vojne morali poslati gotovo število vojakov; toda tudi to je bilo bolj na papirju, kot se je pa izpolnjevalo. Prostovoljce so dobili, prisiliti pa Turčija ni mogla in tudi ni hotela. Da so severni Albanci obdržali svoje svobodščine je sad dolgotrajnih in krvavih bojev, v katerih so bili Turki vedno premagani. Kar se tiče pripada dežele turški državi, se pa Albanci niso dosti brigali, samo da so imeli svoje pravice, svobodščine in da so delali kar so hoteli. Svoboda, to je vse, za kar Albancec da vse. Kdo je pa po imenu gospodar, ga pa ne briga. Severni Albanci imajo sami nekak zakonik, ki izhaja po njihovem zatrdilu iz 13. ali 14. stoletja in ki ga je sestavil Leka Dukajini, Albanec, ki je sedaj v velikih časih v celi Severni Albaniji in v nekaterih krajih južne Albanije. Ta zakonik ni pisan, ampak je samo v ustnem izročilu.

ŠIFKARTA iz TRSTA v NEW YORK stane samo \$30.00.

Najmanjša svota, kar računajo agenti za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobiti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na MATIJA SKENDER, javni notar za Ameriko in stari kraj, 5227 Butler St., Pittsburgh, Pa. Prihranil Vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO DELAVCE

za stalno delo vse leto. Tudi banus. Pridite osebno ali pišite na: International Lead Refining Co., East Chicago, Indiana ali pa na: Room 543. — 111 West Washington St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

postrežnice. Kratke delovne ure in izvežbanost nepotrebna, ker mi vas izničimo po SPOEHR-jevem načinu postrežbe gospodom in gospam. Dobra plača in stalno delo. Vprašajte pri:

SPOEHR, 179 N. Michigan Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEM DEKLE

za kuharico in druga lahka hišna dela. Dobra plača. Telephone — Evanston 6195. Uprašajte za Mrs. Schram.

POTREBUJEMO

navadne delavce za delo v naših skladiščih. Dobra plača, stalno delo.

SHAVINGS & SAWDUST

23rd and Western Ave.

POTREBUJEMO DELAVCE

za lahko tovarniško delo. Ni treba skušnje. Plačamo po 47½c do 50c na uro, za pričetek. Prilika za delo od kosa. Oglasite se v Employment uradu od 7:30 A. M. do 5 P. M. pri:

U. S. RUBBER CO.

2602 Grand Ave., Chicago.

POTREBUJEMO

DELAVCE

Močne delavce za navadno delo. Stalno delo vse leto. Plačamo takoj od začetka po 54c na uro. Urad je odprt vsak dan akoci ves dan in od 6 do 8:30 zvečer. Oglasite se pri:

WESTERN ELECTRIC CO., INC.

48th Ave., & 24th Street,

POTREBUJEMO

DELAVCE za delo v skladiščih pri odpošiljativah. Plača 50c na uro. Oglasite se pri:

FRANK MODERMOTT

2231 S. Park Avenue.

POTREBUJEMO

DELAVCE za stalno delo na jardu prvi jeklu. Plača je 55c na uro. Devet-urno delo. Oglasite se pri:

OLNEY J. DEAN CO. STEEL YARDS

1925 S. 54th Ave.

Vzemite Douglas "L" ali 22 st. karo do 54 ave. Hodite en blok severno.

POTREBUJEMO

NAVADNE DELAVCE. Plačamo po \$5.50 na dan. Stalno delo. Oglasite se pri:

TRUSCON STEEL CO.

1400 Redfield St.

(Elsion ave., one blk. North of Wabansia).

POTREBUJEMO

takoj MOŽA v Stali (hlern). Oglasite se pri:

A. T. WILLETT CO.

228 E. Grand Ave.

POTOP.

Zgodovinski roman

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Tako praviš? . . . Da, sam vidiš! . . . Še danes pojdem med vojake ter zakričim: Gospodje, komur se ne ljubi več drgniti kolen ob tikotinsko obzidje, naj gre za menoj pod Čenstohov! Kdor me je proglasil načelnikom, kdor mi je dal oblast, kdor mi zaupal, naj vstopi sedaj pod moj prapor! . . . Prav je, da se kaznuje izdajec, toda stokrat bolje je, da se brani svetliče naše najsvetejšje Patronke, da se je gre rešit krivoverska jarma."

Po teh besedah skoči Zagloba na klop ter jame kričati, kakor bi bil na zbirališču.

"Gospodje! Kdor je katoličan, kdor je Poljak, kdor ljubi najsvetejšjo Devico, pojdi za menoj pod Čenstohov!"

"Jaz!" se oglasi Rok Kovalskiter vstane izza mize.

Zagloba gleda za trenutek po navzočih, in ko vidi, da vsi začudeni le molče, skoči s klopi ter reče:

"Jaz!" se oglasi Rok Kovalski ter vstane izza sem, ako ne zvabin do jutri polovice vojakov izpod Tikotina na svojo stran ter jih ne odpeljem pod Čenstohovo."

"Premislite prej, kaj nameravate učiniti!" reče Jan Skretuski. —

Vsi pa so se prestrašili tega govorjenja, kajti on je bil zares zmožen, da učini kaj takega. Med vojaki se je namreč jela že kazati nezadovoljnost radi tega oblegovanja in zadoščevala bi bila samo jedna iskra, pa bi izbruhnil med njimi požar. Vrhu tega je bila večina vojakov sestavljena iz novincev, ki niso bili še vajeni vojaški disciplini in ki bi gotovo sledili komur si bodi.

Radi tega sta se prestrašila oba Skretuska te nakane in Volodijevski je dejal:

"Oprostite, toda vi hočete razburiti vojake. To bi bilo kakor nalašč v prid Razdivilu, kateri vam poplača bogato ta trud! . . . Se li ne sramujete govoriti kaj takega?"

"Lopov naj sem, ako ne odpeljem vojake!" ponovi Zagloba.

"Ujee to učini," doda Rok Kovalski.

"Molči, ti konjska čeljust!" zakriči nanj Volodijevski.

Kovalski izbuli oči, stisne ustnice ter se zdravnako kakor struna; Volodijevski pa se obrne k Zaglobi in nadaljuje:

"Ako nameravate razburjati vojake, planem jaz s svojim polkom prvi po vas."

"Kakol! Ti si drzneš planiti na začitnike svetle Device Čenstohovske? Tako torej! Dobro, moj dragi! Gospodje, vi si nemara mislite, da je njemu mar za vojaško disciplino? Nikakor ne! . . . Njega vzemirja samo Bilevičeva! . . . Radi nje

se on odreče celo tej najplemenitejši nakani! . . . Nu, počakaj, golobček! . . . Kmalu izveš, da nimam jaz klame v glavi. Zagotavljam ti, da dobiš ona za moža le vrliga človeka, bodisi celo Kmitiča, ki nikakor ni slabši od tebe! . . ."

Volodijevski pogleda po tovariših, kakor bi jih pozival za priče svojega razžaljenja, nato naježi obrvi, in vsi so si mislili, da vzkripi v njein jeza, toda to se ni zgodilo. Pač pa se je užaljen razjokal, kar je tako ganilo Zagloba, da je ganjen objemal svojega razžaljenega tovariša. V zagotovitvo mirjenja jamejo znovič piti in, ko se pomiri Volodijevski, obrne se k Zaglobi ter vpraša:

"Kaj ne, da ne bodete razburjali vojakov ter dajali drugim slabega vzgleda?"

"Ne, ne, Miha, jaz tega ne učinim! Radi tebe tega ne učinim!"

"Nu, ako vzamemo Tikotin, kaj je potem komu mar to, kaj jaz iščem za njegovim obzidjem! . . ."

Po tem vprašanju prevzet, si jame Zagloba vihati svoje brke. —

"Ne, gospod Mihee," reče, "Dasli te imam raj, vendar ti pravim: izbij si to Bilevičovo iz glave."

"A to čemu?" vpraša začuden Volodijevski. "Resnica, ona je kaj vrla gospodična — radi tega je nihče ne sme grajati," odvrne Zagloba, "toda med vama je velika razlika. Ona je visoka, ti si pa majhen . . . Ali ji nemara nameravaš sestiti na rame ter ji liki kanarček zobati sladkor iz ust? Lahko bi te nosila kot sokola na svoji roki ter te spuščala na sovražnika, kajti čeprav ni majhen, vendar znaš počiti kakor sršen."

"Vi že zopet začenjate?" reče Volodijevski.

"Ker sem že začel, torej dovoli, da tudi končam . . . Samo jedna je, ki je kakor nalašč stvarjena za te . . . Ne spominjam se več, kako ji je ime? . . . Da, to je ona; s katero se je hotel oženiti pokojni Podbipeta! . . ."

"A! Anica Borzobogata Krasenka!" zakriči Jan Skretuski. "Ko je bila njegova prva ljubica! . . ."

Pri spominu na to ime je jel Volodijevski vzdihati, kar je storil vsikdar, ako se je kdo spomnil Anice.

"O, ko bi se ona našla!" je zaklical. "Bog zna, kaj se sedaj godi z njo!"

"Dobro bi bilo, ko bi se ona našla, kajti pri tvoji zaljubljenosti te dobi prva kosa, katero arečáš, ter te izpremeni v kozla. Ti bi se moral roditi petelin, da bi brskal po smetišču ter klical kokoši: Ko-ko-ko!" reče Zagloba.

"Oh, Anica, Anica!" vzdihne Volodijevski. "Ali res ni več na svetu? . . . Ali se je nemara že omožila ter ima že otroke? . . ."

"Čemu se naj bi omožila? Ko sem jo zadnjič videl, je bila še otrok in ni ji bilo težavno ostati devica. Za Podbipeta se je težko našel kak drug ženin. Vrhu tega pa ne misli nihče ob času vojne na ženitev."